įrengtu akmenų grindiniu aptiktas molio įžemis. Kultūrinis sluoksnis sunaikintas įrengiant šią gatvės dalį. Po grindinio akmenimis rastas nedidelis kiekis žmonių kaulų iš suardytų kapų.

Užupio St. 20

In 2011, the excavation, begun in 2010, was continued on the plot that belongs to the Catholic parish and is near the Church of St Lawrence in the town of Semeliškės (Elektrėnai Municipality), (Figs. 1–2). The masonry foundation of a 16th–17th-century wooden building was found near the present-day house (Fig. 3). The building had a clay floor and nearby, a big waste (storage) pit or toilet. The data from the 2010–2011 excavations allow one to think that this part of the town was burnt down in 1655 during the Russo-Polish War. A stone cannonball should be mentioned among the more interesting finds (Fig. 4).

SIMNAS

Simonas Aleksandravičius

Žvalgomieji tyrinėjimai Simno miestelyje

2011 m. gruodžio mėnesį Simno miestelyje (Alytaus r.) (UK 17107) vykdyti žvalgomieji tyrinėjimai ir žvalgymai. Jų metu ištirtas bendras 31 m² plotas iškasant 15 2x1 m ir vieną 1x1 m dydžio šurfą (1 pav.). Tyrinėjimų tikslas buvo nustatyti, ar naujų požeminių komunikacijų tiesimo vietose nėra išlikusių vertingų nesuardytų kultūrinio sluoksnio horizontų.

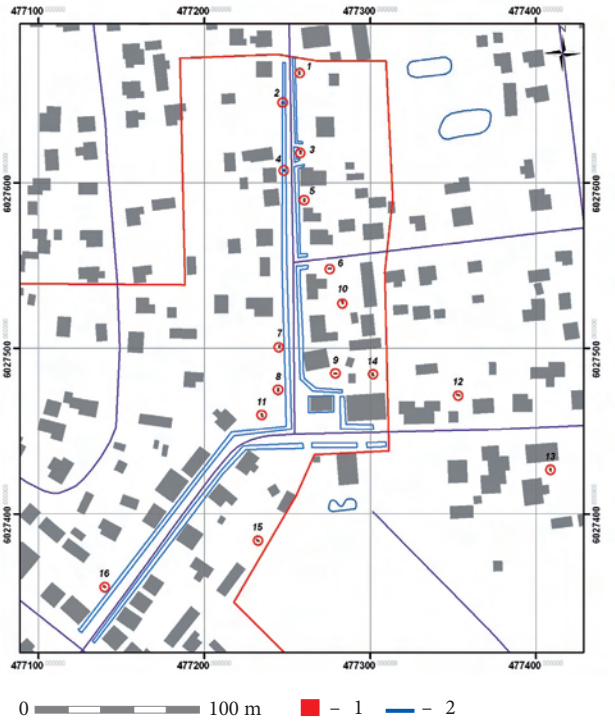

1 pav. Žvalgomųjų tyrinėjimų Simno miestelio istoriniame centre situacijos planas: 1 – tirti šurfai; 2 – žvalgyta teritorija. R. Lisauskaitės brėž.

Fig. 1. Situation plan of the evaluation in the historical centre of Simnas: 1 – excavated test pits; 2 – evaluated area.

Žvalgymai turėjo būti vykdomi Birutės, Dariaus ir Girėno, Vytauto gatvėse, vietose, kur buvo keičiama betono trinkelių danga. Atvykus į vietą nustatyta, kad Alytaus, Dariaus ir Girėno bei Vytauto gatvėse betono trinkelės jau paklotos archeologui nedalyvaujant, todėl žvalgymai buvo fiziškai neįmanomi. Čia buvo užfiksuota esama situacija. Dariaus ir Girėno gatvės kairėje važiuojamosios dalies pusėje, įrenginėjamo šaligatvio vietoje, jau buvo sudėti borteliai ir paruoštas pagrindas trinkelių klojimui. Čia taip pat fiksuota esama situacija. Betono bortelių klojimo vie-

2 pav. Šurfe 1 aptiktas XIX a. grindinio fragmentas iš Š. S. Aleksandravičiaus nuotr.

Fig. 2. The 19th-century paving fragment discovered in test pit 1 as seen from the N.

tose žvalgymai vykdyti tik Birutės gatvėje. Borteliai kloti apie 30 cm gylyje. Klojimo vietose po 5 cm storio velėna iki pat projektinio gylio vyravo smulkaus žvyro sluoksnis.

Žvalgomieji tyrinėjimai turėjo būti vykdomi Birutės bei Dariaus ir Girėno gatvių futliarinio kabelio įrengimo vietose. Atvykus į vietą nustatyta, kad futliarinis kabelis Dariaus ir Girėno gatvėje jau paklotas archeologui nedalyvaujant, todėl šurfai kasti šalia esančiuose privačiuose žmonių ar seniūnijos administruojamuose sklypuose. Vertingas kultūrinis sluoksnis ar grindinių fragmentai aptikti vos keliuose iš jų.

3 pav. Šurfe 9 aptiktas XIX a. grindinio fragmentas iš V. S. Aleksandravičiaus nuotr.

Fig. 3. The 19th-century paving fragment discovered in test pit 9 as seen from the W.

4 pav. Šurfas 16 iš P. S. Aleksandravičiaus nuotr.

Fig. 4. Test pit 16 from the S.

Šurfas 1 kastas šalia miestelio urbanistinės ribos. Jame 50 cm gylyje rastas senų betono trinkelių grindinys, po kuriuo aptiktas XIX a. datuojamas akmenų grindinys (2 pav.). Įžemis (pilkšvas smėlis) pasiektas 1,4 m gylyje. Kultūrinis sluoksnis šurfe datuojamas XIX a.

Akmenų grindinys fiksuotas ir *šurfe 9* (3 pav.). Čia aptiktas grindinys taip pat datuotas XIX a. Prieš pat įžemį apie 1,3 m gylyje rastas XVII a. juodos žemės sluoksnelis. Įžemis (gelsvas molis) pasiektas 1,3 m gylyje. Daugumoje kitų šurfų rastas iki 80 cm storio daržo žemės struktūros kultūrinis sluoksnis su pavieniais XVII–XX a. radiniais.

Antruoju tyrimų etapu žvalgomieji tyrimai vykdyti Birutės gatvėje. Jų metu abipus gatvės iškasti du 2x1 m dydžio šurfai. *Šurfas 15* kastas Birutės gatvės P dalyje, privačiame sklype, netoli Simno žemės ūkio mokyklos stadiono. Čia iki 1 m gylio buvo juodos daržo (arimo) žemės sluoksnis. Įžemis (gelsvas molis) pasiektas 1 m gylyje, šurfo ŠV kampe – 1,5 m gylyje. Čia buvo 70x50 cm dydžio duobė, nuo žemės paviršiaus įgilinta iki 1,4 m. Archeologinių radinių duobėje neaptikta.

Šurfas 16 kastas seniūnijos administruojamoje žemėje, šalia kelio ženklo „Simnas–Kalvarija“. Iki 1 m gylio šurfe buvo kasamas maišytas su smulkiomis griuvenomis pilkos žemės sluoksnis, po juo atsidengė juodos žemės sluoksnis. Šurfas kastas iki 2,2 m gylio, tačiau pradėjus kauptis gruntiniams vandenims įžemis nepasiektas. Preliminariu datavimu apatinis kultūrinis sluoksnis šioje vietoje yra iš XVII–XVIII a. (4 pav.).

Archeologui atvykus į vietą vykdyti archeologinių tyrinėjimų nustatyta, kad dalis darbų Simono miestelyje yra atlikta archeologui nedalyvaujant. Nors žvalgomųjų tyrinėjimų metu sukaupti duomenys leidžia teigti, kad šiuo atveju savavališki darbai žalos archeologiniam paveldui nepadarė, tačiau tokia praktika yra žalinga ir netoleruotina.

The Field Evaluation in Simnas

Test pits (a total of 31 m^2) were excavated during the evaluation in the town of Simnas (Alytus District) (Fig. 1). Fragments of 19th-century stone paving were recorded in test pits 1–9 (Figs. 2, 3). The earliest intact cultural layer horizon, which was discovered in test pits 9 and 16, dates to the 17th–18th centuries (Fig. 4). A large quantity of 17th–19th-century finds were collected (household pottery, stove tile fragments, metal artefacts).

ŠEDUVA

Vytautas Juškaitis

Archeologiniai tyrinėjimai Šeduvoje

Šeduvos senamiestis archeologų tyrinėjamas nuo 1991 m. Miestelio kultūrinį sluoksnį ir senuosius pastatus tyrinėjo daugiau nei 10 archeologų. Didesnės apimties tyrimai vykdyti nuo 1996 m., kai L. Kvizikevičius įvairiose miestelio vietose ištyrė 45 1 m^2 dydžio šurfus. Tyrimų metu nustatyta, kad intensyviausias kultūrinis sluoksnis su archeologiniais radiniais koncentruojasi aplink centrinę miesto aikštę. Miestelio pakraščių pilkos spalvos žemių sluoksnis yra be archeologinių radinių (*ATL 1996 ir 1997 metais*, Vilnius, 1998, p. 390–392). 2009 m. B. Dakanis, I. Vaškevičiūtė ir I. Kulikauskytė (Šutienė) dirbo vandentiekio ir nuotekų magistralinių tinklų